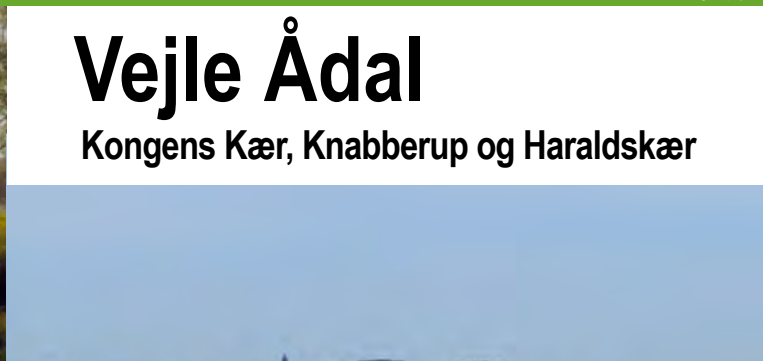
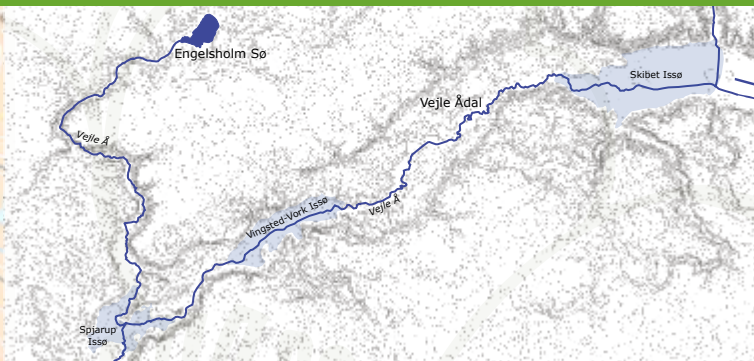
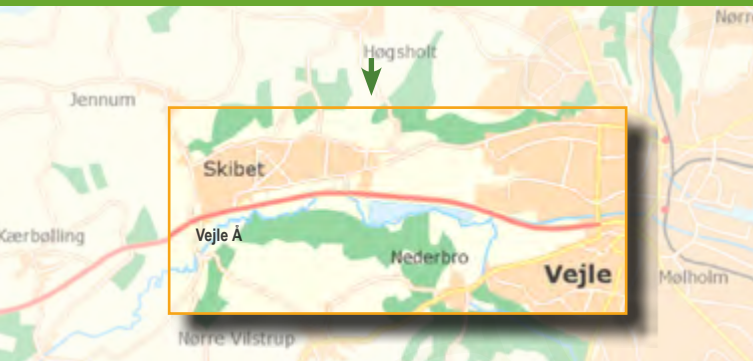

Vejle Ådal

Kongens Kær, Knabberup og Haraldskær

Vejle Ådal

Vejle Ådal er et enestående eksempel på, hvordan is og vand gennem tiderne har skabt og formet landskabet. Her skifter landskabet mellem det brede, rolige og fladbundede strøg til den smalle, dramatiske uro. De flade partier i ådalen skyldes tre større issøer, der lå her i den sidste istid. Set fra øst lå den første, Skibet Issø, i dalbunden mellem Vejle og Skibet. Den næste strakte sig fra Vingsted til Vork, og den tredje - Spjarup Issø - lå i Sønderkær neden for Runkenbjerg. De er alle skabt under israndens vekslende tilbag-smeltning og fremstød. Når isen var på retur, kunne der

opstemmes en sø af smeltevand mellem en tidligere randmoræne af ler, sand og grus og selve isfronten. Søerne udjævnede dalbunden, og udgør i dag de helt flade ådalspartier. Der er ikke tale om en gammel havbund eller flodseng for så meget vand har der aldrig været i Vejle Å. Landskabet mellem Kongens Kær og Haraldskær er rolig idyl efterladt af en issø.

Scan QR-koden, og se en animation af, hvordan isen bevægede sig henover skandinavien under den sidste istid.

Udgivet af Naturstyrelsen og Vejle Kommune, september 2011, 2014 og 2018. Revideret og genoptrykt 2021.

Haraldskær er en rigtig herregård, hvor en ung, hvidklædt jomfru hver nat vandrer fra kirkegården, gennem Haraldskær og ned til åen. Ejendommen er kendt tilbage til 1400-tallet, men er sikkert ældre. Den ligger strategisk lige ved overgangsstedet ved Vejle Å, hvor Kongevejen mellem Koldinghus og Skanderborg Slot tidligere gik forbi. Hovedbygningen er i dag hotel og kursus ejendom og drives af Danmarks Lærerforening gennem selskabet Sinatur. Avlsgården med de gamle herregårdsmarker og skove ejes af Vejle Kommune. Den nordlige fløj indeholder Kærhuset, som du kan låne til ophold – se info på: Vejle.dk eller Udeliv.vejle.dk

Skibet Kirke
Midt i ådalen, på en lav bakke, ligger den lille romanske Skibet Kirke – uden tårn og opført i ådalens lokale byggemateriale, frådsten. I koret er der bevaret spændende romanske kalkmalerier fra omkring år 1200. Navnet Skibet har rod i det olddanske ord "skida", som betyder kløvet planke, og hentyder måske til det middelalderlige Haraldskær.

Kildevæld og vandkraft
Et sagn fortæller, at en blind fik sit syn igen, da han tilfældigt vaskede sit ansigt i en kilde i Helligkilde Skov. Det skabte stor valfart af syge folk til det helbredende kildevand. Kildemarkeder med salg af alt fra bødkervarer og lerkruk-

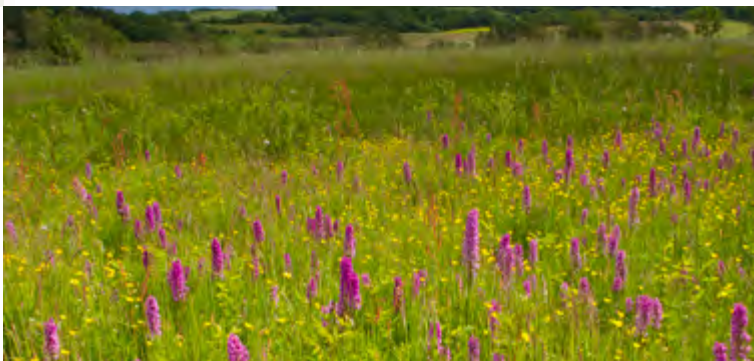
ker til brændevin og honningkager fulgte med, men druk og slagsmål førte til lukning af markederne og rørlægning af kilden i 1840. Ved Kvak Mølle har herregården haft en vandmølle der udnyttede vandkraften fra en af de mange kilder i ådalen. Opstemningen og mølle søen ses stadig i landskabet. Et rislende omløbsstryg sørger for, at fisk og vandinsekter kan passere mølledæmningen.

Ny natur ved Haraldskær
Vejle Å blev i 1860'erne gravet til en lige kanal ved Haraldskær. Det er der lavet om på i dag med to naturgenopretningsprojekter. I 1997 med en genslyngning af åen og i 2013 med et stort vådområdepro-

jekt. Projekterne har givet mere liv i åen liv i åen og gjort engene fugtigere. En stor del af engfladen står under vand i vinterhalvåret til stor gavn for blandt andet fuglelivet. Et stykke af kanalen ligger tilbage som en aflang sø, som et minde om engenes afvandingshistorie. Græssende dyr holder engfladerne fri for opvækst af buske og træer, så det åbne herregårdsskabs bevares. Mange vandhuller i engene giver hvert forår liv til millioner af frøer, som igen er føde for mange af engenes fugle og dyr.

Odder
Et af de større dyr, der har haft gavn af genslyngningen af åen er odderen, der i dag har en ganske

Haraldskær med hovedbygningen fra ca. 1590 og de røde avisbygninger i baggrunden.

Vidste du ?
At kiselalger er små, encellede organismer, der blev aflejret igennem millioner af år før istiderne i både havene og søerne. Det er sammenpressede lag af disse alger, vi kalder kiselgur eller moler. Der er i Vejleområdet fundet store aflejringer af kiselgur tæt på jordoverfladen ved Østengård og på nord- og sydsiden af Rands Fjord.

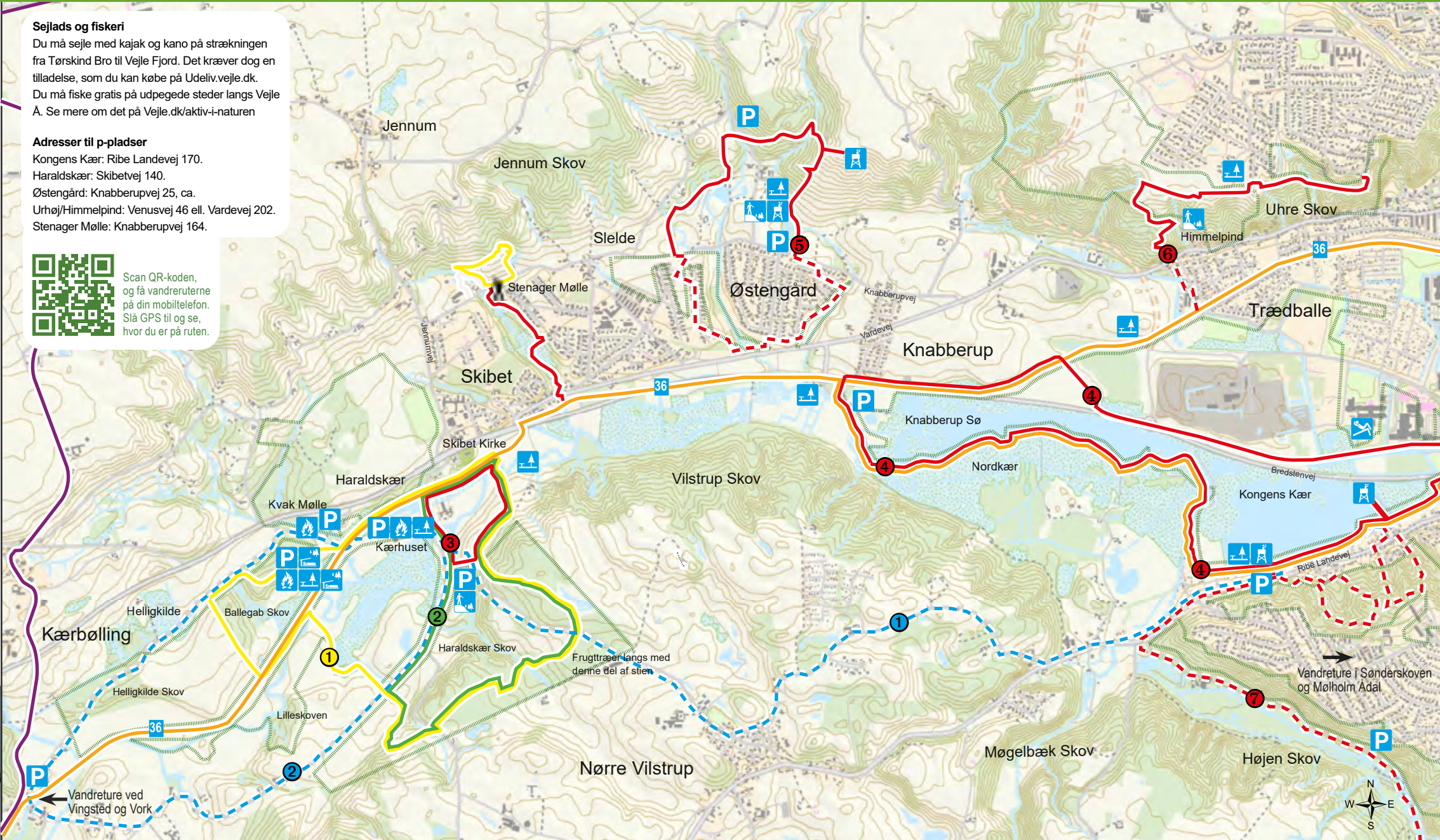
Kyst til Kyst Stien og Hærvejsvandre-
ruten forløber langs Bindeballestien.

Gangbro på stien langs med Kongens Kær.

Kongens Kær og Knabberup Sø set fra oven.

Sejlads og fiskeri
Du må sejle med kajak og kano på strækningen fra Tørskind Bro til Vejle Fjord. Det kræver dog en tilladelse, som du kan købe på udeliv.vejle.dk. Du må fiske gratis på udpegede steder langs Vejle Å. Se mere om det på vejle.dk/aktiv-i-naturen

Adresser til p-pladser
Kongens Kær: Ribe Landevej 170.
Haraldskær: Skibetvej 140.
Østengård: Knabberupvej 25, ca.
Urhøj/Himmelpind: Venusvej 46 ell. Vardevej 202.
Stenager Mølle: Knabberupvej 164.

Scan QR-koden, og få vandruterne på din mobiltelefon. Slå GPS til og se, hvor du er på ruten.

2 Haraldskær - Helligkilde Skov - Haraldskær Fabrik
6 km cykeltur. Fra Avlsgården følges Møllevejen hen mod shelterpladsen og den gamle møllesø ved Kvak Mølle. Videre ad Fabriksvejen gennem Helligkilde Skov med kildebrønd og afvekslende skov, forbi Haraldskær Fabrik og Dronningens Mose, hvor moselaget af dronning Gunhild lå, og retur i det åbne herregårdslandskab.

Stenager Mølle Rød, gul og hvid rute. Tre afmærkede stier fører rundt i møledamsmiljøet ved Stenager Mølle i kuperet terræn, forbi kildevæld, vinmarker og med adgang til et madpakkehus.

1 Haraldskær-Nr.Vilstrup-Vejle
En 15 km cykeltur fra Haraldskær cykles op over dalsiden gennem den nyrejste skov til Nr. Vilstrup. Videre ad små, hyggelige veje, langs Ribe Landevej over Højen Bæk til Boulevarden i Vejle og herfra retur ad Bindeballestien.

2 Haraldskær - Helligkilde Skov - Haraldskær Fabrik
6 km cykeltur. Fra Avlsgården følges Møllevejen hen mod shelterpladsen og den gamle møllesø ved Kvak Mølle. Videre ad Fabriksvejen gennem Helligkilde Skov med kildebrønd og afvekslende skov, forbi Haraldskær Fabrik og Dronningens Mose, hvor moselaget af dronning Gunhild lå, og retur i det åbne herregårdslandskab.

Giv et præj
Ser du noget på din tur, som ikke er, som det skal være, kan du give os besked på appen: 'Giv et præj'.

Ture i området

På 7 vandreture kan du komme godt omkring i den nedre del af Vejle Ådal, tæt på Vejle by.

Naturbeskyttelseslovens regler for færdsel gælder i området. Du må:

- cykle og gå på veje og stier i det åbne land.
 - cykle og gå på veje og stier i privat skov fra kl. 6 til solnedgang.
 - gå uden for stierne og færdes om natten på offentlige arealer.
 - have hund med så længe den er i snor.
- **Adalsruten**
En 6,5 km rundtur i ådalen, der tager dig fra skovene op på ådalens skrænter og ned igennem de lavtliggende områder med afgræssede enge. På turen er mange flotte udsigter over ådalen, og en strækning med blomme- og æbletræer.
 - **Skovturen**
En 5 km tur i varieret, ung skov, med mulighed for at opleve hjortevildt.
 - **Engstien**
En 1,5 km tur langs engene omkring Sinatur Hotel Haraldskær. Ruten går langs skovkanten på ådalens sydskrænt med en fin udsigt over ådalen og til den gamle herregård.

Ved Kvak Mølle er der en telt- og shelterplads med bålhytte og toilet.

Kær holder engene åbne.

Havørnen gæster ofte Kongens Kær.

Kongens Kær trækker mange grågæs til.

Signatur- forklaring	Hærvejsvandrerruten	Vandretur – afmærket	Cykeltur – ikke afmærket	Teltplads	Shelterplads	Udsigt	Bord og bæk	Udsigtsplatform	Kort10 2019 fra Geodatastyrelsen Målforskel 1:25.000 1.000 meter
	Kyst til Kyst/Bindeballe-Stien	Vandretur – ikke afmærket	35 36 Regionale cykelruter	Parkering	Naturfitness	Bålplads	Legeplads	Offentligt areal	